

Nr 35

Av herr **Sjöholm**, *angående återtagning och lagsökning på grundval av samma avbetalningskontrakt.*

(Lika lydande med motion nr 22 i Första kammaren)

Det förekommer allmänt att domstolar utfärdar lagsökningsutslag på grundval av obetalda avbetalningskontrakt, varemot givetvis i och för sig ingenting finnes att anmärka. Detta förfarande kan emellertid i ett senare stadium av rättsläget — vid exekutiv verkställighet — medföra icke önskvärda och icke tolerabla konsekvenser.

Den person som erhållit ett lagsökningsutslag grundat på ett avbetalningskontrakt har i sin hand två exigibla urkunder, som båda avser samma skuldförhållande. Med stöd av avbetalningskontraktet kan vederbörande begärda återtagning av avbetalningsgodset och med stöd av lagsökningsutslaget kan han begära utmätning för sin fordran. Det står utan vidare klart att detta icke är tillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt. Det kan nämligen förekomma att exempelvis först avbetalningsgodset begäres och bekommes återtaget och att sedermera skuldbeloppet utfås genom annan exekutiv förrättning. Störst risk att sådant kan passera förreligger i det fall då gäldenären under mellantiden skiftat bosättningsort och kommit att hänföras till skilda utmätningsskildistrict. Det omvända förhållandet — att lagsökningsutslaget göres gällande först och därefter återtagningsyrkandet — är måhända ur kontrollsynpunkt än mera förrädiskt.

Mot det ovanstående kan invändas att gäldenären har möjlighet att värja sig mot dubbelkrav genom att förete kvitton eller annat bevis. All praktisk erfarenhet visar emellertid dess värre att denna möjlighet ofta inte står gäldenären till buds. Även om detta kan sägas vara en bristfällighet, varför gäldenären själv uteslutande är ansvarig, måste det vara samhällets skyldighet att städse i mån av möjlighet verka för att rättsförluster icke uppstår för någon. Detta skulle, för så vitt här är i fråga, relativt lätt låta sig göras.

Ett ur många synpunkter tillfredsställande sätt att här få till stånd en bättre tingens ordning vore att föreskriva att lagsökning grundad på avbetalningskontrakt finge beviljas endast i sådana fall där av kontraktet framgår att verkställighet för återtagning skett. Detta skulle sålunda innebära att säljaren av avbetalningsgodset icke kunde erhålla lagsökningsutslag på grund av avbetalningskontraktet om han inte dessförinnan sökt

återfå godset genom exekutiv förrättning. All risk för "dubbelverkställighet" skulle därmed elimineras. Det kan därutöver med stort fog göras gällande att säljaren av en vara under äganderättsförbehåll vid bristande betalning i första hand bör hålla sig till just den vara han själv alltjämt innehar äganderätten till och först därefter bör kunna kräva att få taga annan köparens egendom i anspråk. Säljare av mindre kvalitetsbetonade varor föredrar allmänt den motsatta ordningen. Det kan betraktas som en saneringsåtgärd inom avbetalningshandeln att stadga att den egna varan i första hand skall återgå till säljaren när kontraktet av någon anledning icke fullföljes. Försäljning av varor av undermålig kvalitet blir mindre lockande om den dåliga beskaffenheten i sista hand drabbar avyttraren själv.

Systemet skulle innebära att lagsökning på grundval av avbetalningskontrakt skulle kunna erhållas endast i de fall där avbetalningsgodset av någon anledning icke kunnat återtagas (det kan ha avyttrats, förkommit etc.) och i övriga fall — där återtagning sålunda skett — endast för det belopp som återstår säljaren till godo sedan värdet av det återbekomna godset frånräknats.

Med åberopande av det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till de ändringar i lagen den 20 december 1946 om lagsökning och betalningsföreläggande och i lagen den 11 juni 1915 om avbetalningsköp som erfordras för tillgodoseende av de syften som i motionen förespråkas.

Stockholm den 11 januari 1967

Sten Sjöholm (fp)